

Myroslava Khutorna

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Banking University*

Alina Herasymenko

*Postgraduate Student
Banking University*

THEORETICAL FRAMEWORK FOR THE IMPACT OF THE MACROECONOMIC ENVIRONMENT ON BANK LENDING TO INDUSTRIAL ENTERPRISES

Summary

Scholars are concerned about the deteriorating situation around bank lending to industrial enterprises in Ukraine. This concern is heightened against the backdrop of an unprecedented full-scale destructive war in Ukraine, at the heart of Europe in the 21st century. This makes the issue of national economic development, including the development of industry, urgent. The impact of the macroeconomic environment on bank lending to industrial enterprises is of particular relevance. Scientific approaches to the definition of the macro environment have are explored in the research. The economic content of macroeconomic environment is clarified. The structure and correlation of macro environment and macroeconomic environment are considered. The main macroeconomic factors and the principal approaches to their typification are considered. Macroeconomic factors affecting bank lending to industrial enterprises are identified in the following groups: factors affecting the bank as lender; factors affecting the industrial enterprise as borrower; factors affecting the project to be lent. The positive and negative macroeconomic factors of influence on bank lending to industrial enterprises are highlighted. The influence of macroeconomic environment on bank lending to industrial enterprises is substantiated.

Вступ

В останні роки спостерігається загострення ситуації довкола проблематики банківського кредитування промислових підприємств в Україні. Однак умови, в яких змушена функціонувати національна економіка сьогодні, на фоні воєнної ескалації, підіймають питання щодо виникнення реальної загрози для розвитку банківського кредитування промисловості у найближчі роки. Зниження ділової активності промислових підприємств, стрімке погіршення їх фінансового стану та можливостей обслуговування фінансових зобов'язань, скорочення шансів на відкриття нових кредитних ліній, все це може бути

прогнозованою реакцією на зміни в сучасному макроекономічному середовищі національної економіки.

Проблематика впливу макроекономічного середовища на окремі аспекти діяльності банків є предметом дослідження зарубіжних і вітчизняних науковців. Зокрема, К. Зампара (*K. Zampara*), М. Джаннопулос (*M. Giannopoulos*), Д. Н. Куфопулос (*D. N. Koufopoulos*) [1], М. Саджид Саїд (*M. Sajid Saeed*) [2], Е. О. Кіганда (*E. O. Kiganda*) [3] та ін. досліджували вплив макроекономічного середовища та окремих його чинників на прибутковість банків. Вплив макроекономічних факторів на ефективність банківської системи проаналізувала О. Л. Малахова [4]. Окремі аспекти щодо впливу макроекономічного середовища на фінансову стабільність кредитних установ, в тому числі й банків досліджували М. Е. Хуторна [5], О. С. Вовченко [6] та ін. Різноманітні аспекти впливу макроекономічних чинників на кредитну діяльність сучасних банків також викликають особливий науковий інтерес у науковців. Так, Л. М. Смага, О. А. Гнатів [7] вивчали вплив макроекономічних чинників на кредитну діяльність банків; Д. А. Однорог [8] – на ефективність банківських кредитів; С. В. Івахненко, С. Глущенко, К. Сверенко [9] – на рівень процентної ставки кредитами; Ш. Ахмед (*S. Ahmed*), Маджид М. Еджаз (*Majeed, M. Ejaz*), Е. Талассінос (*E. Thalassinos*), Я. Талассінос (*Y. Thalassinos*) [10], М. Фоглія (*M. Foglia*) [11] – на рівень непрацюючих банківських кредитів; С. А. Акопян, С. Ю. Чурикова [12] – на рівень кредитного ризику банків.

Високо оцінюючи вклад науковців у розвиток цієї проблематики, водночас слід акцентувати увагу на окремих важливих аспектах, які потребують наукового уточнення з огляду на абсолютну безпрецедентність повномасштабної руйнівної війни у центрі Європи у XXI столітті. Так, на нашу думку, потребує наукового уточнення визначення поняття «макроекономічне середовище», а також є необхідність у виокремленні низки макроекономічних чинників, що впливають на банківське кредитування промислових підприємств, та обґрунтуванні їх впливу.

Розділ 1. Уточнення економічної сутності макроекономічного середовища

В науковій літературі при висвітленні проблематики макроекономічного середовища використовують поняття «макросередовище» та «макроекономічне середовище», часто ототожнюючи їх.

Відомий економічний інтернет-ресурс Investopedia розкриває зміст поняття «макросередовище» за механістичним підходом, акцентуючи увагу на механіку та логіку впливу макроекономічних умов, в яких працює фірма або сектор, на результати їх діяльності [13]. Інший підхід спирається на логіку індикативного підходу та тлумачить макросередовище як «економічну ситуацію, яка превалює в усій економіці, а не

в окремому секторі, регіоні; в цілому, макросередовище включає інфляцію, ВВП та фіскальну політику;... макросередовище може засвідчувати проблеми в економіці» [14]. Дискусійним є підхід, згідно з яким макросередовище розглядається як «...важливі сили, які є неконтрольованими (економічні, демографічні, технологічні, природні, соціальні та культурні, правові, політичні), які впливають на прийняття рішень підприємствами, та на результати їх господарської діяльності» [15]. Не погоджуємося з позицією про неконтрольовану природу макросередовища, хоча звичайно воно є зовнішнім чинником для суб'єкта господарювання, який не здатен активно впливати на нього, а лише опосередковано через систему зворотних зв'язків.

Узагальнюючи існуючі підходи в науковій літературі, можна стверджувати про існування двох підходів до визначення сутності поняття «макроекономічне середовище» – комплексного та диференціального. Основна різниця у цих двох підходах, передусім, полягає в різних поглядах науковців стосовно структури макросередовища та макроекономічного середовища.

Так, комплексний підхід передбачає певне ототожнення макросередовища та макроекономічного середовища, з включенням до його складу екологічних, демографічних, технологічних, соціально-культурних, економічних, політичних чинників та ні. Своєю чергою, до економічних чинників макросередовища науковці відносять: внутрішній валовий продукт та темпи його зростання, рівень безробіття, інфляцію, чистий особистий дохід, існуючі моделі витрат [15; 16].

Більш поглиблений набір чинників макросередовища пропонує Т. Саммут-Боннічі (*T. Sammut-Bonnici*), включаючи до його складу політичні, економічні, соціальні, технологічні, правові, екологічні, демографічні, етичні та регулюючі чинники [17].

Диференціальний підхід до визначення економічного змісту макроекономічного середовища передбачає виокремлення саме економічних характеристик у його структурі.

Так, В. В. Нотченко пропонує системний підхід при дослідженні сутності та підсистем макросередовища, виокремлюючи наступні: державна підсистема; правова підсистема; політична підсистема; соціальна підсистема; економічна підсистема; технологічна підсистема; природо-географічна підсистема; міжнародна підсистема; ментальна підсистема. Економічна підсистема, за В. В. Нотченком, у свою чергу, містить: макроекономічні характеристики економіки (темп інфляції, рівень безробіття, динаміка ВВП); наявність та доступність ресурсів; розвиненість ринків товарів і послуг, ресурсів, фінансового ринку; галузева структура економіки; рівень розвитку та культура господарських відносин [18, с. 221].

Таким чином, можна засвідчити відсутність єдиного бачення серед вчених та економістів стосовно визначення сутності макроекономічного

середовища. Окрім дискусійних поглядів щодо структури макроекономічного середовища, постає також питання щодо визначення його економічного змісту. Зокрема, в той час, коли одна група вчених розкриває сутність макроекономічного середовища, зосереджуючись саме на особливостях його впливу на діяльність господарюючих суб'єктів і соціально-економічний розвиток країни, інша група характеризує зміст цього поняття як певний набір чинників (факторів).

Так, Б. Р. Боронов характеризує сутність макроекономічного середовища як «...стан економіки з множиною зв'язків, показників або чинників, які впливають на економіку країн, або однієї країни чи її окремого сегменту» [19].

З точки зору Х. Бхасіна (*H. Bhasin*), макроекономічне середовище можна охарактеризувати як комбінацію усіх економічних факторів, таких як рівень інфляції, дохідність, рівень безробіття тощо, які впливають на купівельну спроможність споживачів, і, на розвиток бізнесу, відповідно. Макроекономічне середовище складається з чинників, які впливають на всю економіку, а не лише на окремо взятую фірму [20].

Такої ж думки притримуються А. А. Орлов та Е. В. Вольф, які зазначають, що макроекономічне середовище складається з елементів-факторів непрямої дії, які переважно не є прямо пов'язаними з конкретним підприємством, але створюють сприятливе або несприятливе середовище для його господарської діяльності [21].

Узагальнюючи вищевикладене, на нашу думку, *макроекономічне середовище – це унікальний стан економіки, сформований під дією визначених макроекономічних факторів, та їх взаємозв'язків, що прямо чи опосередковано впливають на соціально-економічний розвиток країни і тим самим обумовлюють визначальні характеристики економічного середовища для суб'єктів господарювання будь-якої форми власності та різновиду їх економічної діяльності.*

Зважаючи на зазначене, структуру та співвідношення макро-середовища та макроекономічного середовища можна представити так, як показано на рис. 1.

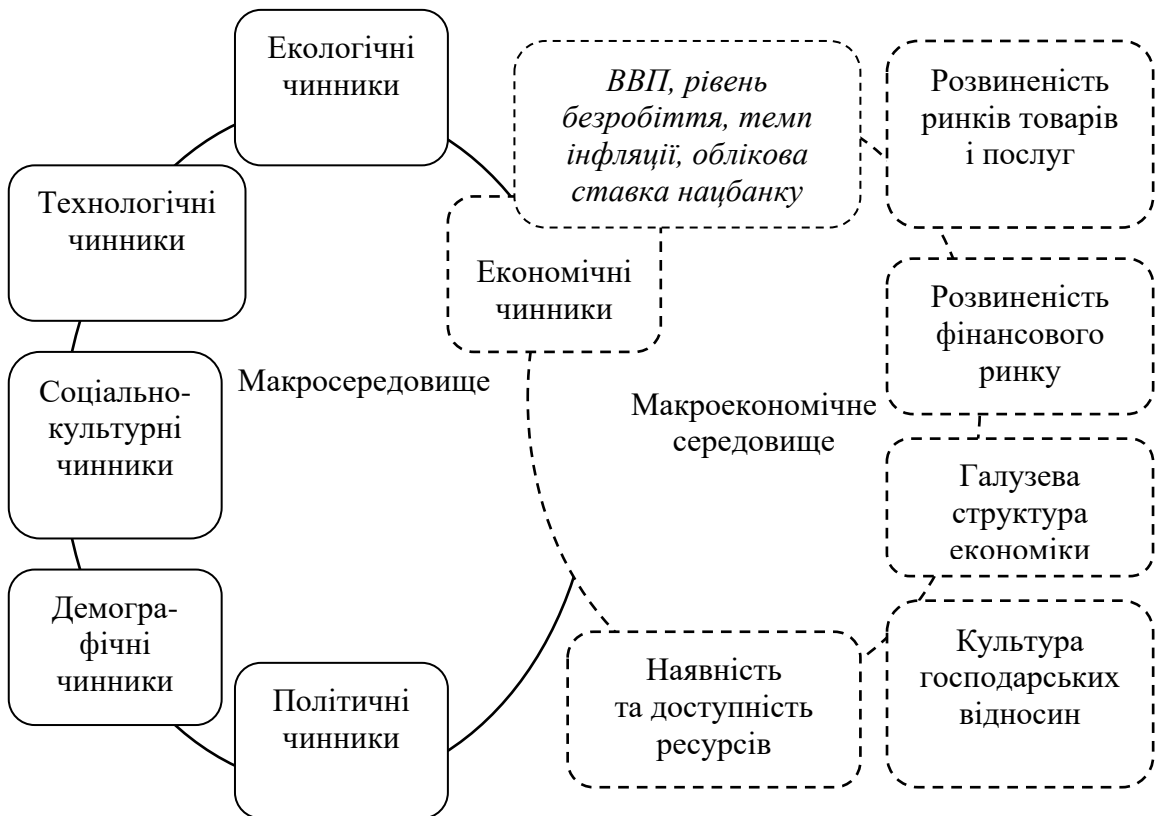

Рис. 1. Структура та співвідношення макросередовища та макроекономічного середовища

Джерело: складено та доповнено авторами на основі [6; 15–18; 20]

Таким чином, економічні чинники макросередовища, через множині взаємозв'язки, параметри, показники, характер впливу на економіку країни чи окремо взятого сектору, становлять макроекономічне середовище країни як відображення певного стану її національної економіки.

Розділ 2. Макроекономічні чинники впливу на банківське кредитування промислових підприємств

У низці зарубіжних джерел макроекономічні чинники розглядаються як геополітична, екологічна або економічна подія, яка може вплинути на грошову стабільність країни.

Виділяють такі макроекономічні чинники: відсоткові ставки; рівень інфляції; фіскальна політика держави; рівень ВВП; національний дохід; рівень безробіття; темп економічного зростання; промислове виробництво; роздрібна торгівля; міжнародна торгівля; ділові цикли.

Інший спосіб їх класифікації – це поділ у залежності від впливу на економіку: позитивні, негативні або нейтральні. Позитивними макроекономічними чинниками вважаються ті, що стимулюють економічне зростання в країні, а також забезпечують фінансову стабільність всередині економіки. Нейтральні макроекономічні чинники мають потенціал викликати позитивні чи негативні економічні наслідки. Наприклад,

торговельне ембарго є прикладом нейтрального макроекономічного чинника через невідомі наслідки політичних переговорів між державами. До негативних макроекономічних чинників належать ті, які здійснюють вплив на економічне зростання, включають непередбачувані події або стратегічну політику, яка і є причиною зупинки економічної експансії.

Геополітичні та екологічні чинники також впливають на макроекономічне середовище. Зокрема, політика, яка впливає на населення може спровокувати економічний підйом або спад [22]. Прикладом геополітичного макроекономічного чинника є збройний конфлікт (війна, воєнні дії). Макроекономічні наслідки війни мають місце у разі, коли масштаб збитку відображається на видатковій частині державного та місцевих бюджетів. Вплив війни відображається у змінах таких макроекономічних показників як внутрішній валовий продукт (а саме – на його суттєвому зниженні), структурі імпортно-експортних операцій, рівні безробіття, інфляції тощо [23, с. 71–72].

Навколишнє середовище також впливає на економічний розвиток або спад, особливо в періоди стихійних лих, пандемій, екологічних реакцій [24].

Систематизацію параметрів макроекономічного середовища пропонують С. А. Акоюн та С. Ю. Чурікова. Авторська класифікація наведена у табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація чинників макроекономічного середовища

Класифікаційний різновид	Зміст
3 позиції фінансового ринку	ставки МБК (MIBID/MIBOR), LIBOR, MosPrime
3 позиції товарного ринку	ціни на дорогоцінні метали, ціни на енергоносії, ціни на сільськогосподарські товари
3 позиції фондового ринку	індекс RTS, ММВБ, котирування найбільш ліквідних валют
3 позиції валютного ринку	офіційний курс долара США, Євро, USDEURO_BASKET
3 позиції характеристики загального стану економіки	– державні фінанси (доходи/видатки бюджету, дефіцит/профіцит); – показники торгівлі (внутрішня і зовнішня торгівля); – промисловість (ВВП, інвестиції, індекс промислового виробництва); – показники ринку праці (рівень безробіття, чисельність безробітних); – інфляція (індекс споживчих цін, індекс цін виробників); – монетарні індикатори (грошова база, розмір міжнародних резервів тощо).

Джерело: складено авторами на основі [12, с. 21]

Окремо науковці розглядають проблематику впливу макроекономічних чинників на розвиток банківської діяльності.

Так, група вчених, зокрема К. Зампара (*K. Zampara*), М. Джаннопулос (*M. Giannopoulos*), Д. Н. Куфопулос (*D. N. Koufopoulos*) у своїй праці розглядали вплив макроекономічного середовища Греції на прибутковість банків, і дійшли висновку, що макросередовище містить в собі низку сил, які, з одного боку, можуть створити будь-які позитивні можливості, а з іншого боку – бути причиною виникнення критичних загроз для банків. Тому, надважливим для банків є розуміння того яким чином макросередовище, так само як і власне структура банківського сектору можуть впливати на процеси прийняття рішень банками. Найбільш позитивним макроекономічним чинником для банків вчені вважають темп приросту ВВП [1, с. 5].

М. Саджид Саїд (*M. Sajid Saeed*), досліджуючи вплив макроекономічних чинників на прибутковість банків Великобританії дійшов висновку, що у своїй сукупності процентна ставка, економічне зростання та низький рівень інфляції сприяють забезпеченню безпеки та конкурентних переваг для крупних банків, та, таким чином, сприяють досягненню ними більших прибутків [2, с. 49].

На прикладі банку Кенії Е. О. Кіганда (*E. O. Kiganda*) визначив значущі позитивні та негативні макроекономічні чинники впливу на його прибутковість. Позитивними макроекономічними чинниками виявились економічне зростання (темп збільшення реального ВВП) та помірний темп інфляції. Тоді як валютний курс визначив негативний вплив на прибутковість банку. Водночас, науковець визнає, що макроекономічні чинники здійснюють незначний вплив у цілому на прибутковість банку, тоді як більш впливовими є саме внутрішні фактори банку (рішення керівництва, ради директорів, які власне й визначають ефективність роботи банків) [3, с. 55].

Вплив макроекономічних факторів на ефективність вітчизняної банківської системи дослідила О. Л. Малахова. Зокрема, О. Л. Малахова виокремила такі макроекономічні фактори внутрішнього походження, які негативним чином позначились на діяльності вітчизняної банківської системи у 2011–2012 рр.: стагнація вітчизняної економіки (неможливість відновлення діяльності цілого ряду підприємств; незадовільний фінансовий стан вітчизняних підприємств, що обумовлювало недостатню кількість платоспроможних позичальників); падіння доходів окремих фізичних осіб-позичальників, зростання рівня безробіття, що ускладнювало обслуговування боргу фізичними особами-позичальниками; протиправні дії судових органів, які необґрунтовано, упереджено визнавали недійсними кредитні договори, банкрутство позичальників, що призводило до втрат і збитків банків, паралізувало ринок кредитування; негативне сальдо зведеного платіжного балансу, викликане

перевищенням імпорту товарів над експортом; недовіра до влади і банків тощо. [4, с. 230].

Проблематика впливу макроекономічного середовища та його чинників на фінансову стабільність банків теж перебуває у центрі уваги науковців. Зокрема, М. Е. Хуторна зазначає, що у процесі оцінки фінансової стабільності кредитних установ на макрорівні, насамперед, мова йде про діагностику зовнішніх передумов до забезпечення та підтримання такого їх стану у часі. Тому до об'єктів оцінки М. Е. Хуторна відносить зовнішні чинники, які здатні вивести сектор кредитних установ зі стану динамічної рівноваги або суттєво ускладнюють процес її досягнення (загальний стан економіки країни та її вплив на функціонування економічних агентів; стан окремих сегментів фінансової системи (зокрема, сфери державних фінансів, фінансів суб'єктів підприємницької діяльності та домогосподарств) [5].

Своєю чергою, О. С. Вовченко зазначає, що при формуванні сукупності чинників макроекономічного середовища, що впливають на фінансову стабільність банків, доцільним є врахування особливостей їх дії, а саме: взаємозв'язок та взаємозалежність чинників, які проявляються через вплив зміни одного чинника на інші чинники макроекономічного середовища; багатогранність системи чинників впливу на фінансову стабільність банків, що зумовлена їх кількістю, різноманітністю зв'язків та наслідків впливу; динамічність та рухомість, тобто відносна швидкість й різні темпи зміни кількісних індикаторів чинників макросередовища; інформаційна невизначеність тенденцій розвитку макроекономічного середовища, ускладнення оцінки рівня її достовірності [6].

Особливий інтерес у науковців викликають різноманітні аспекти впливу макроекономічних чинників на кредитну діяльність сучасних банків. Зокрема, вплив макроекономічних чинників на кредитну діяльність банків вивчали Л. М. Смага, О. А. Гнатів. Науковці виділили найбільш чутливі зони кредитної діяльності, які зазнають суттєвих трансформацій за умови змін макроекономічного середовища. До таких віднесено: питома вага довгострокових кредитів у кредитних портфелях банків; рівень лібералізації умов кредитування; рівень галузевої концентрації кредитних портфелів банків [7, с. 257].

Своєю чергою, Д. А. Однорог досліджував вплив макроекономічних факторів на ефективність кредитів комерційних банків на прикладі банку НФС Bank Гани та дійшов висновку про визначальний вплив рівня інфляції та ставок за казначейськими зобов'язаннями на ефективність банківського кредитування [8, с. 36]

Вплив низки макроекономічних чинників на вартість банківських кредитів (процентні ставки) в Україні досліджували С. В. Івахненко, С. Глущенко, К. Сверенко. Науковці дійшли висновку, що на процентні ставки за банківськими кредитами найбільший вплив здійснюють рівень

інфляції та легкість ведення бізнесу, а найменший – ВВП на душу населення та частка кредитів у ВВП [9, с. 45].

Група науковців, зокрема Ш. Ахмед (*S. Ahmed*), М. М. Еджаз (*M. M. Ejaz*), Е. Талассінос (*E. Thalassinos*), Я. Талассінос (*Y. Thalassinos*) дослідили вплив макроекономічних чинників (факторів) на рівень непрацюючих кредитів банків Пакистану. Науковці дійшли висновку, що будь-ке збільшення ВВП є життєво важливим для скорочення рівня непрацюючих кредитів, тоді як більш високі процентні ставки за кредитами та валютні курси збільшують непрацюючі кредити [10, с. 11–12].

Подібні результати стосовно впливу макроекономічних факторів на рівень непрацюючих кредитів одержав М. Фоглія (*M. Foglia*). На прикладі банківської системи Італії, вчений з'ясував, що найбільший вплив на рівень непрацюючих кредитів здійснюють ВВП та державний борг [11, с. 10].

Зважаючи на вищевикладене, можемо констатувати, що макроекономічне середовище здатне здійснювати визначальний вплив на банківську діяльність, а особливо у сфері кредитування.

Узагальнюючи проведений науковий аналіз сутності макроекономічного середовища та розглядаючи його з позиції потенціалу розвитку банківського кредитування промислових підприємств вважаємо, що його чинники впливу доречно розглядати за такими класифікаційними критеріями: ті, що впливають на банк як кредитора; ті, що впливають на промислове підприємство як позичальника; ті, що впливають на інвестиційну привабливість кредитованого проєкту (табл. 2).

Як бачимо з таблиці 2, на банківське кредитування промисловості впливає ціла сукупність макроекономічних чинників, що можуть чинити як позитивний, так і негативний вплив. Примітно, що макроекономічні чинники впливу на кредитний/інвестиційний проєкт промислового підприємства агрегують певну конфігурацію унікальних макроекономічних чинників, яка може змінюватися залежно від виду, спрямованості та цілей, прописаних у кожному конкретному проєкті.

**Структуризація макроекономічних чинників впливу
на банківське кредитування промислових підприємств**

Критеріальна ознака	Група чинників	Стислий зміст
Чинники, що впливають на банк як кредитора	Загальнодержавні економічні чинники	загальний стан економіки (державні фінанси, інфляція, монетарні індикатори та ін.) та розвиненість фінансового ринку
	Чинники, що впливають на фінансову стійкість банківської системи	особливості діяльності Центрального банку (грошово-кредитна політика, організація валютного контролю тощо); кількість функціонуючих банків, число зайнятих у них працівників, розширення сфери діяльності, поява нових функцій, зміни в технології банківських операцій, довіра до банків
	Зовнішньоекономічні чинники	стан банківської системи та економіки банків-зарубіжних партнерів
Чинники, що впливають на промислове підприємство як позичальника	Загальнодержавні економічні чинники	податкове навантаження, державні програми розвитку та підтримки промислових підприємств, тощо
	Загальноекономічні чинники	стан розвитку торгівлі, промисловості (ВВП, інвестиції, індекс промислового виробництва), показники ринку праці, інфляція, тощо
	Чинники, що впливають на стан товарного ринку	макроекономічні показники стану товарного ринку, динаміка цін на паливо, паливо-мастильні матеріали, енергоносії, на сировину, тощо
	Чинники, що впливають на стан валютного ринку	динаміка індикаторів валютного ринку (офіційний курс долара США, Євро, USDEURO_BASKET, тощо)
	Макроекономічні чинники впливу на зовнішньоекономічну діяльність	існування тарифних і нетарифних бар'єрів; промислова продукція, яка експортується відноситься до монопольних галузей країни-імпортера; високий рівень конкуренції, тощо
Чинники, що впливають на кредитований проєкт	Макроекономічні чинники впливу на кредитний/інвестиційний проєкт	стан інвестиційного середовища країни, державна економічна політика, доступність результатів науково-технічного прогресу, географічні умови, соціально-демографічні фактори

Джерело: складено та доповнено авторами на основі [7–12]

Розділ 3. Взаємозв'язок макроекономічного середовища та банківського кредитування промислових підприємств

Виходячи з того, що система макроекономічних чинників впливу на банківське кредитування промислових підприємств представляє собою певну множину чинників та їх взаємозв'язків, які впливають на основні суб'єкти кредитування (на банк як кредитора та на промислове підприємство як на позичальника), та на головний об'єкт кредитування (кредитний або інвестиційний проект), можна стверджувати, що переважання позитивних макроекономічних чинників (збільшення рівня ВВП; повільний темп інфляції; фінансова стійкість банківської системи; сприятливий інвестиційний клімат; наявність державних програм підтримки промислових підприємств; пільгове оподаткування окремим галузям промисловості, тощо) здатне забезпечити сприятливе макроекономічне середовище для банківського кредитування промислових підприємств, а отже, здатне збільшити ефективність даного виду банківського кредитування. З іншої сторони, превалювання негативних макроекономічних чинників (падіння рівня ВВП; високий рівень інфляції; податкове навантаження; ріст цін на товарних ринках, тощо) забезпечує зворотній ефект, і зумовлює стагнацію розвитку банківського кредитування промислових підприємств.

Своєю чергою, ефективно освоєні банківські інвестиційні та фінансово-кредитні ресурси промисловими підприємствами є запорукою економічного зростання національної економіки (рис. 2).

Особливе значення розвитку промислових підприємств для економічного зростання впливає із характерних особливостей промислових підприємств. Так, характерними особливостями промислового підприємництва є те, що воно націлене на виробництво товарів та послуг не лише для кінцевого споживача, а й для інших виробників. Промислові галузі, тенденції їх розвитку – нерозривно пов'язані із динамікою розвитку економіки будь-якої країни світу в цілому, що формує з боку уряду країн особливе відношення та пріоритетність розвитку власного промислового сектору, з віднесенням окремих його галузей до стратегічно важливих [25].

В загальному вигляді, взаємозв'язок макроекономічного середовища та банківського кредитування промислових підприємств можна представити так, як це показано на рис. 3.

На рис. 3 продемонстровано формування зворотного зв'язку між впливом макроекономічного середовища та його чинників і банківським кредитуванням промислових підприємств. Зокрема, макроекономічні чинники можуть бути джерелом як позитивного, так і негативного впливу на розвиток банківського кредитування промислових підприємств, а отже можуть створювати як простір для його розвитку, так і формувати зону його стагнації. Водночас, з огляду на свою специфіку, банківське

кредитування промислових підприємств здатне впливати на показники економічного зростання національної економіки, а отже, на стан макроекономічного середовища.

Рис. 2. Влив банківського кредитування промислових підприємств на економічне зростання

Джерело: розробка авторів

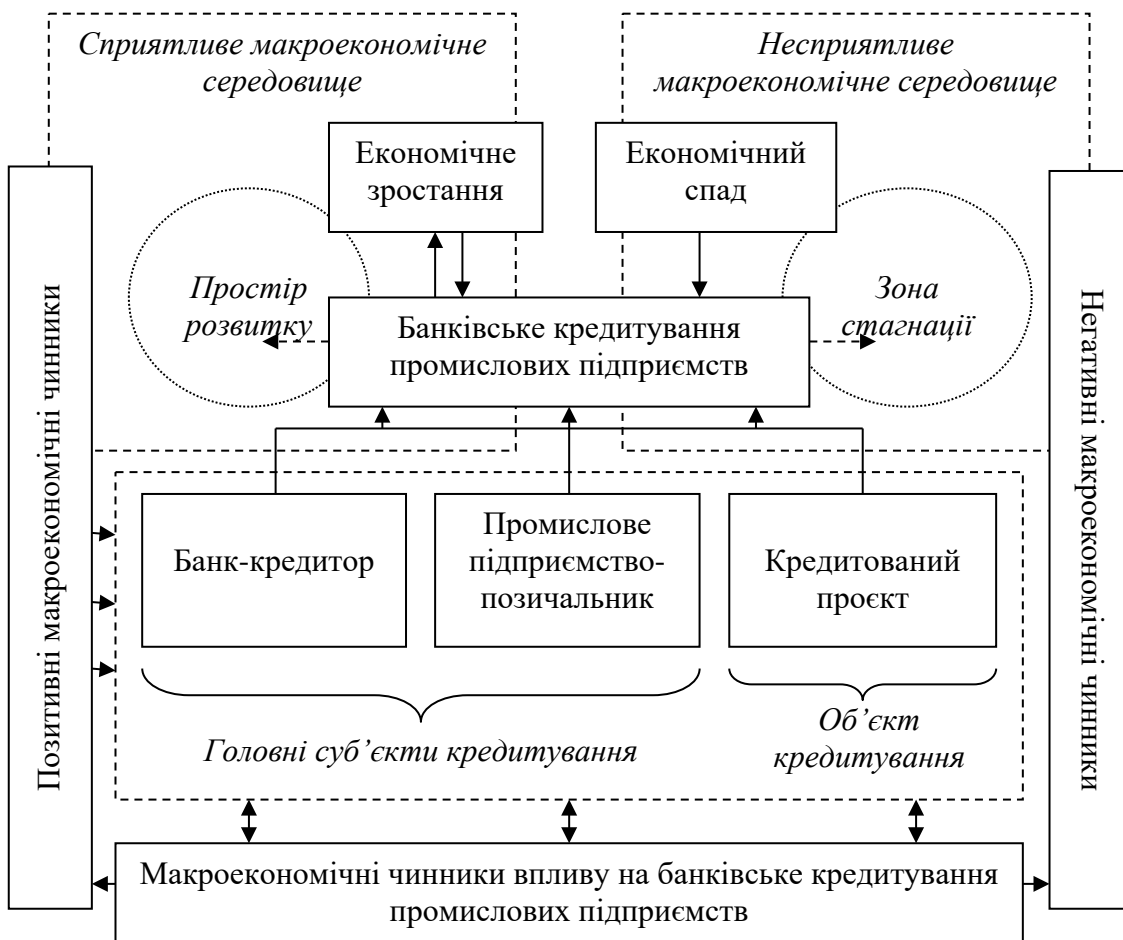

Рис. 3. Взаємозв'язок макроекономічного середовища та банківського кредитування промислових підприємств

Джерело: розробка авторів

Висновки

Макроекономічне середовище відіграє надважливу роль в економічному житті суспільства. З огляду на те, що макроекономічні фактори можуть бути як позитивними, так і негативними, науковці та економісти приділяють особливу увагу дослідженню їх впливу на різні сфери економіки. Нерозривним є зв'язок між макроекономічним середовищем та банківською системою, позаяк остання є одним із множинних її елементів. Макроекономічні чинники здатні впливати на різні сфери банківської діяльності, в тому числі на її фінансову стабільність, прибутковість, кредитну діяльність тощо.

У роботі запропоновано таку структурування макроекономічних чинників впливу на банківське кредитування промислових підприємств: чинники, що впливають на банк як кредитора; чинники, що впливають на промислове підприємство як позичальника; чинники, що впливають на кредитований проєкт.

Представляючи собою сукупність макроекономічних чинників, їх множині зв'язки, індикатори, показники, тощо, макроекономічне середовище здійснює суттєвий вплив на формування простору розвитку банківського кредитування промисловості.

Водночас, зважаючи на характерні особливості та значення для розвитку економіки, банківське кредитування промислових підприємств також впливає на формування сприятливого макроекономічного середовища. Це відбувається шляхом впливу на такі показники економічного зростання як реальний ВВП, збільшення інвестицій, збільшення кількості зайнятих працівників, підвищення кваліфікації працівників, прискорення НТП, впровадження нової техніки, нових технологій, поліпшення організації виробництва, поліпшення використання основних і оборотних фондів, збільшення обсягу використовуваних ресурсів, тощо.

Таким чином, з однієї сторони, надзвичайно важливим є дослідження та виокремлення визначальних макроекономічних чинників впливу на банківське кредитування промислових підприємств з метою розробки заходів стосовно їх оптимізації та регулювання. З іншої сторони, важливою є розробка заходів щодо активізації банківського кредитування промислових підприємств, оскільки ефективно освоєні інвестиційні та фінансово-кредитні ресурси банків промисловими підприємствами здійснюють позитивний вплив на показники економічного зростання, а, отже – покращують макроекономічне середовище національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Zampara, K.; Giannopoulos, M.; Koufopoulos, D. N.: Macroeconomic and industry-specific determinants of Greek bank profitability. *International Journal of Business and Economic Sciences Applied Research (IJBESAR)*. 2017. Vol. 10. Iss. 1. 13-22. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/185655/1/v10-i1-p13-22-industry-specific-determinants.pdf>
2. Saeed, M. S. Bank-related, industry-related and macroeconomic factors affecting bank profitability: a case of the United Kingdom. *Research Journal of Finance and Accounting*. 2014. Vol. 5. No. 2. P. 42–50. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/234629777.pdf>
3. Kiganda, E. O. Effect of macroeconomic factors on commercial banks profitability in Kenya: case of Equity Bank Limited. *Journal of Economics and Sustainable Development*. 2014. Vol. 5. No. 2. P. 46–56. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/234646221.pdf>
4. Малахова О. Л. Вплив макроекономічних факторів на ефективність банківської системи України. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал Інноваційна економіка*. 2012. 10(36). С. 227–230. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/15844>
5. Хуторна М. Е. Забезпечення фінансової стабільності кредитних установ : дис. д-ра екон. наук : 08.00.08. Київ, 2020. 614 с.
6. Вовченко О.С. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища : дис. канд. екон. наук : 08.00.08. Львів, 2021. 262 с.
7. Смага Л. М., Гнатів О. А. Вплив макроекономічних чинників на кредитну діяльність банків. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. Суми : УАБС НБУ, 2007. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/>

bitstream-download/123456789/53883/5/Smaha_economic_crisis.pdf;jsessionid=733FE4F3E2ABF84F7D7BD8CFC7E06351

8. Однорог Д. А. Макроекономічні фактори та ефективність кредитів комерційних банків у Гані. *Науковий журнал «ЛОГОΣ. Мистецтво наукової думки»*. 2019. № 3. С. 32–36. URL: https://www.researchgate.net/publication/308044960_Bank-Specific_and_Macroeconomic_Determinants_of_Commercial_Banks_Profitability_in_Ghana
9. Ivakhnenkov, S., Hlushchenko, S. and Sverenko, K. Macroeconomic factors that influence the bank loans rate in international and Ukrainian practice. *Economics of Development*. 2020. 19(4). 35–47. DOI:10.21511/ed.19(4).2020.04
10. Ahmed, S.; Majeed, M. Ejaz; Thalassinos, E.; Thalassinos, Y. The impact of bank specific and macro-economic factors on non-performing loans in the banking sector: Evidence from an emerging economy. *Journal of Risk and Financial Management*. 2021. Vol. 14. Iss. 5. P. 1–14. URL: <https://doi.org/10.3390/jrfm14050217>
11. Foglia, M.. Non-Performing Loans and Macroeconomics Factor: The Italian Case. *Risks*. 2022. 10, 21. DOI: <https://doi.org/10.3390/risks10010021>
12. Акопян С. А., Чурикова С. Ю. Анализ влияния макроэкономической среды на уровень кредитного риска коммерческого банка. *TERRA ECONOMICUS*. 2011. Т. 9. № 2. Ч. 3. URL <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-vliyaniya-makroekonomicheskoy-sredy-na-uroven-kreditnogo-riska-kommercheskogo-banka>
13. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/m/macro-environment.asp>
14. ClearTax. URL: <https://cleartax.in/g/terms/macro-environment>
15. Corporate Finance Institute. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/macro-environment/>
16. Business Jargons. URL: <https://businessjargons.com/macro-environment.html>
17. Sammut-Bonnici, Tanya. Macroenvironment. Wiley Encyclopedia of Management, John Wiley & Sons, Ltd, 2014. URL: https://www.researchgate.net/publication/272184190_Macroenvironment
18. Нотченко В. В. Содержание и классификация внешней и внутренней среды предприятия. *Проблемы современной экономики*. 2010. № 2. С. 220–224. URL:<https://arch.pskgu.ru/projects/pgu/storage/wt/wt142/wt14224.pdf>
19. Боронов Б. Р. Методические основы влияния макроэкономической среды на степень развития компании. *Вестник КазЭУ*. 2012. URL: <https://articlekz.com/article/13971>
20. Hitesh Bhasin. What is Economic Environment? 10 Factors affecting it. *Marketing91*. 2019. URL: <https://www.marketing91.com/economic-environment/>
21. Орлов А. А., Вольф Е. В. Макроэкономическая среда предпринимательства. *Студенческий научный форум*. 2016. URL: <https://scienceforum.ru/2016/article/2016019701>
22. Macroeconomic Factors: What Are They and How Do They Impact the Economy? *Indeed Editorial Team*. 2021. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/macro-economics-factors>
23. Иванов С. В. Влияние збройного конфлікту (війни, бойових дій) на вартість підприємства : монографія. Дніпропетровськ : видавництво Маковецький, 2015. 175 с. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/1313/1/%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2.pdf>
24. What is a Macroeconomic Factor? Corporate Finance Institute. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/macro-economic-factor/>
25. Герасименко А. В. Банківське кредитування промислових підприємств: економічна сутність і принципи реалізації. *Вісник Університету банківської справи*. 2021. 2(41). 40–48. DOI: [https://doi.org/10.18371/2221-755X2\(41\)2021249968](https://doi.org/10.18371/2221-755X2(41)2021249968)

References:

1. Zampara, K., Giannopoulos, M., Koufopoulos, D. N. (2017). Macroeconomic and industry-specific determinants of Greek bank profitability. *International Journal of Business and Economic Sciences Applied Research (IJBESAR)*, vol. 10, iss. 1, pp. 13–22. Available at: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/185655/1/v10-i1-p13-22-industry-specific-determinants.pdf>
2. Saeed, M. S. (2014). Bank-related, industry-related and macroeconomic factors affecting bank profitability: a case of the United Kingdom. *Research Journal of Finance and Accounting*, vol. 5, no. 2, pp. 42–50. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/234629777.pdf>
3. Kiganda, E. O. (2014). Effect of macroeconomic factors on commercial banks profitability in Kenya: case of Equity Bank Limited. *Journal of Economics and Sustainable Development*, vol. 5, no. 2, pp. 46–56. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/234646221.pdf>
4. Malakhova, O. L. (2012). Vplyv makroekonomichnykh faktoriv na efektyvnist bankivskoi systemy Ukrainy [Influence of macroeconomic factors on the efficiency of the banking system of Ukraine]. *Vseukrainskyi naukovo-vyrobnychiy zhurnal Innovatsiina ekonomika – All-Ukrainian research and production journal Innovative Economics*, vol. 10(36), pp. 227–230. Available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/15844> (in Ukrainian)
5. Khutorna, M. E. (2020). Zabezpechennia finansovoi stabilnosti kredytnykh ustanov [Ensuring the financial sustainability of credit institutions]. Dissertation of doctor of economics. Kyiv, 614 p. (in Ukrainian)
6. Vovchenko, O. S. (2021). Finansova stabilnist bankiv v umovakh dynamichnoho makroekonomichnoho seredovyscha [Financial stability of banks in a dynamic macroeconomic environment]. Dissertation of PhD in economics. Lviv, 262 p. (in Ukrainian)
7. Smaha, L.M.&Hnativ, O.A. (2007). Vplyv makroekonomichnykh chynnykiv na kredytnu diialnist bankiv [Influence of macroeconomic factors on credit activity of banks]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy: zbirnyk naukovykh prats*. Sumy: UABS NBU. Available at: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/53883/5/Smaha_economic_crisis.pdf;jsessionid=733FE4F3E2ABF84F7D7BD8CFC7E06351 (in Ukrainian)
8. Odnoroh, D.A. (2019). Makroekonomichni faktory ta efektyvnist kredytiv komertsiinykh bankiv u Hani [Macroeconomic factors and the effectiveness of commercial bank lending in Ghana]. *Naukovyi zhurnal «ΛΟΗΟΣ. Μυστηριο naukovoi dumky»*, no. 3, pp. 32–36. Available at: https://www.researchgate.net/publication/308044960_Bank-Specific_and_Macroeconomic_Determinants_of_Commercial_Banks_Profitability_in_Ghana (in Ukrainian)
9. Ivakhnenkov, S., Hlushchenko, S. and Sverenko, K. (2020). Macroeconomic factors that influence the bank loans rate in international and Ukrainian practice. *Economics of Development*, vol. 19(4), pp. 35–47. DOI:10.21511/ed.19(4).2020.04
10. Ahmed, S.; Majeed, M. Ejaz; Thalassinos, E.; Thalassinos, Y. (2021). The impact of bank specific and macro-economic factors on non-performing loans in the banking sector: Evidence from an emerging economy. *Journal of Risk and Financial Management*, vol. 14, iss. 5, pp. 1–14. DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm14050217>
11. Foglia, M. (2022). Non-Performing Loans and Macroeconomics Factor: The Italian Case. *Risks*, vol. 10, p. 21. Available at: <https://doi.org/10.3390/risks10010021>
12. Akopian, S.A.&Churykova, S.Y. (2011). Analiz vlyianyia makroekonomicheskoi sredy na uroven kredytnoho ryska kommercheskoho banka [Analysis of the impact of the macroeconomic environment on the level of credit risk of a commercial bank]. *TERRA*

- ECONOMICUS*, vol. 9, no. 2, p. 3. Available at: https://elibrary.ru/download/elibrary_16541140_28342721.pdf (in Russian)
13. Investopedia. Available at: <https://www.investopedia.com/terms/m/macro-environment.asp>
 14. ClearTax. Available at: <https://cleartax.in/g/terms/macro-environment>
 15. Corporate Finance Institute. Available at: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/macro-environment/>
 16. Business Jargons. Available at: <https://businessjargons.com/macro-environment.html>
 17. Sammut-Bonnici, Tanya (2014). Wiley Encyclopedia of Management, John Wiley & Sons, Ltd. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/272184190> Macroenvironment
 18. Notchenko, V.V. (2010). Soderzhanye y klassyfykatsiya vneshnei y vnutrennei sredy predpriyatiya [Content and classification of the external and internal environment of a company]. *Problemy sovremennoi ekonomyy*, no. 2, pp. 220–224. Available at: https://arch.pskgu.ru/projects/pgu/storage/wt/wt142/wt142_24.pdf (in Russian)
 19. Boronov, B.R. (2012). Metodicheskiye osnovy vliyaniya makroekonomicheskoi sredy na stepen razvytiya kompanyy [Methodological framework for the impact of the macroeconomic environment on the degree of company development]. *Vestnyk KazEU*. Available at: <https://articlekz.com/article/13971> (in Russian)
 20. Hitesh, Bhasin (2019). What is Economic Environment? 10 Factors affecting it. *Marketing91*. Available at: <https://www.marketing91.com/economic-environment/>
 21. Orlov, A.A.&Volf, E.V. (2016). Makroekonomicheskaya sreda predprinyatelstva [The macroeconomic environment of entrepreneurship]. *Studencheskyi nauchnyi forum*. Available at: <https://scienceforum.ru/2016/article/2016019701> (in Russian)
 22. Macroeconomic Factors: What Are They and How Do They Impact the Economy? *Indeed Editorial Team*. Available at: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/macro-economics-factors>
 23. Ivanov S.V. (2015). Vplyv zbroinoho konfliktu (viiny, boiovykh dii) na vartist pidpriemstva: monohrafiia [The impact of armed conflict (war, hostilities) on the value of the enterprise: a monograph]. Dnipropetrovsk: vydavnytstvo Makovetskyi. Available at: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/1313/1/%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2.pdf> (in Ukrainian)
 24. What is a Macroeconomic Factor? Corporate Finance Institute. Available at: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/macro-economic-factor/>
 25. Herasymenko A. V. (2021). Bankivske kredytuvannia promyslovykh pidpriemstv: ekonomichna sutnist i pryntsyipy realizatsii [Bank lending to industrial enterprises: economic essence and implementation principles]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy*, no. (41), pp. 40–48. DOI: [https://doi.org/10.18371/2221-755X2\(41\)2021249968](https://doi.org/10.18371/2221-755X2(41)2021249968) (in Ukrainian)